

EDINOST

Posamezna številka za Trst in okolice 23 vin, zunaj 20 vin
Ogledi trgovcev in obrtnikov mm 10-10 vin; osmrtnice, zahvale
poslanice, vabila, oglasi dnevnih zavodov mm po 50 v.; oglas
v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta 3 K. Mail
oglas po 8 vin, beseda, rajanji po 20 vin. Oglaš sprejema in-
teretni oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo
izključno upravi „Edinosti“. Uprava in ispraviteljski oddelček se na-
hajata v ulici sv. Frančiška As. 20. — Poštnoštevilni račun 841.632

Kralja Petra zadela kap.

ZEMUN, 27. jan. Kralja Petra, ki dolgo časa boleha in je zadnje dni zelo oslabil, je že drugič zadela kap. Ko je prestolonaslednik Aleksander dobil to obvestilo, se je takoj odpeljal iz Beograda k očetu na Palerou, dasi mu je bilo težko pustiti državne posle. Vsled naglega odhoda prestolonaslednikovega so se razširile govorice, da gre regent v Pariz in na mirovni posvet. Te govorice so brez podlage, ker vprašanje o mednarodnem priznanju kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev še ni rešeno.

Državno veče.

BELGRAD, 27. jan. Jugoslovanski dop. urad: Mini-
strski svet je sklenil, da prilagodi za seje narodne skup-
ščine veliko dvorano in sosedne prostore v starem
dvoru. Potrebna popravila bodo izvršena v enem me-
secu. Sprejet je tudi že potreben kredit.

Starčevićanci za zvišanje avtonomnih resortov.

ZAGREB, 27. jan. Osrednji odbor Starčevićeve stranke
pravi, da se pečal z demisijsko poverljivostjo ter je konsta-
tiral, da se vsled odredbe od 20. januarja izključujejo od
avtonomnega delokroga tudi industrija, obrt, socialno
skrbstvo, prehrana in zdravstvo proti sklepu Narodnega
Veča. Starčevićeva stranka obžaluje, da večina poslan-
stva Narodnega Veča ni ostala zvesta navodilom, katera
je dobila od Narodnega Veča pred odhodom v Beograd.
Starčevićeva Stranka pravi upa, da sedanji sklep mi-
nistrskega sveta ne bo končnoveljav.

Starčevićanci zahtevajo državno veče.

ZAGREB, 27. jan. »Hrvat«, glasilo Starčevićeve stranke
pravi, da je bilo med delegacijo Narodnega veča
in srbsko vlado sklenjenih nekaj temeljnih načel, ki naj
bi bila načrt za zgradbo državne organizacije, dokler se
ne sestane konstituenta. Ministrstvo v Beogradu pa se
ni držalo niti enega teh načel. Narodno veče je določilo
za sklicanje državnega veča rok enega meseca. Srbska
skupščina je pa prepusila regentu Aleksandru, da lahko
v tem času skliče državno veče ali do 1. marca. »Hrvat«
pravi, da je z ozirom na zunanji položaj potrebno, da se
skliče drž. veče, ki naj dvigne glas proti vsakemu rova-
renju in proti vsem, ki povdarjajo nasproti Hrvatom Ve-
liko Hrvatsko, Srbom pa Veliko Srbijo.

Demisija narodne vlade sprejeta.

LJUBLJANA, 25. jan. Ljubljanski korespondenčni urad
poroča: Demisija Narodne vlade sprejeta. — Dne 24. ja-
nuarja popoldne tik pred sejo Narodne vlade je dobil
poverjenik dr. Brejc nastopno brzojavko: »Predsednik
državne vlade dr. Janko Brejc, Ljubljana. — Njegovo Vi-
sočanstvo prestolonaslednik regent Aleksander je s svo-
jim večerašnjim ukazom odvezal dosedanjega predsedni-
ka Narodne vlade za Slovenijo Josipa Pogacnika njegove
dolžnosti ter je imenoval Vas za predsednika, dr. Gre-
goria Zerjavo pa za podpredsednika nove državne vlade
za Slovenijo v Ljubljani. Z istočasnim ukazom so odve-
zali svojih dolžnosti: Poverjenik za prehrano dr. Tav-
čar, poverjenik za trgovino in industrijo dr. Trifler, po-
verjenik za narodno obrambo dr. Lovro Pogacnik, po-
verjenik za javna dela inž. Remec, poverjenik za promet
dr. Pestotnik, poverjenik za finance dr. Kukovec, po-
verjenik za socialno skrbstvo Anton Kristan, ker njihovi
resortni pripadajo pod neposredno kompetenco resortnih
ministrov.

Ljubljana sedež poveljstva dravske divizije.

ZAGREB, 27. jan. V Zagreb pride kot podrejena oblast
poveljstvo savske divizije. V Ljubljani bo nastanjeno po-
veljstvo dravske divizije.

Srbi o Slovencih.

BELGRAD, 28. jan. V uvodnem članku podaja »Sam-
oprava« tole karakteristiko: Slovenec je blage in mirne
naravi, krotak ko jagnje, marljiv kakor čebela, vztrajen
v delu, pošten in iskren, odkritosrčen, nagnjen k dealiz-
ranju in mističizmu. Slovenec je poln humorja, ljubi dru-
žbo, a jo izbira in je skoz in skoz moralen. Pesem je
Slovenec priljubljena spremljevalka v življenju. Slovenci
so pobožen narod, toda fanatiki niso. Svoje duhovništvo
Slovenci jako cenijo in spoštujejo, ker je bilo vsekdar
narodno in ker je z narodom delilo žalost in radost. Lju-
bezzen do prirode je značilna lastnost Slovencev: Obo-
žavajo in veličajo jo v pesmi.

Mariborski okrajni šolski svet slovenski.

MARIBOR, 25. jan. V mariborski okrajni šolski svet
so imenovani: dr. Leskovar, dr. Rosina, dr. Koderman,
profesor Ivo Vreže in urednik Zebot. Čeprav je mari-
borski okraj popolnoma slovenski, so sedeli v okrajnem
šolskem svetu doslej izključno Nemci, ki so dosledno
zatrli slovensko učitelstvo. Z novim imenovanjem je
dolgoletna krivica popravljena. Upati je, da bo slovensko
šolstvo pod novim vodstvom, rešeno nekdanjega pritiska,
kar najblje prospevalo.

Hujskanja spodnještajerskih Nemcev.

MARIBOR, 27. jan. Te dni so razvili nemškutarij in
Nemci v Mariboru in na celi črti ob meji velikansko
agitacijo. Širijo namreč tako gorostasne vesti, da raz-
burjajo tudi najbolj mirnega človeka. Z vso gotovostjo
trdijo, da bo meja daleč nižje od Drave, da je general
Maister ustreljen itd. Z veliko vneto pobirajo izjavo za
Nemško Avstrijo. Posebno veliko agitacijo razširjajo od
Narodne vlade odstavljene nemški sodni in politični urad-
niki, ki so nalašč za to naleteli od nemškega državnega
sveta. Vsled nevarnosti, da se ta strupena agitacija raz-
širi tudi v najbolj zakonite kraje, in ker se je bati, da bo
ljudstvo še bolj razburjeno, je policijska in vojaška oblast
odredila, da se vsi hujskači zapro in kaznujejo, tuj
državljan pa pozeno čez mejo.

MARIBOR, 27. jan. Državna policija v Mariboru je
izgnala preko mej Jugoslavije naslednje nemške hujs-
kače: izprevoznika južne železnice Konrada Hasen-
hackla, učiteljskega Antona Hanuscha, nadsprevoznika
Franca Schüldera, izprevoznika Franca Stora; zaprla pa
je železničarja Franca Vogrina. Ta petorica je namreč
namesto da bi vršila svojo službo, agitirala med potnikipo-
roča: Pogajanja med zastopniki ljubljanske Narodne

za izjavo za Nemško Avstrijo. Ti petorici bo sledila še
cela vrsta drugih Ugotovljeno je, da je organiziral ta
nemški plebisit bivši poslanec Wastian.

Nesramnosti mariborskih Nemcev.

MARIBOR, 27. jan. Tukašnji Nemci postajajo od dne
do dne predrznejši. Začeli so napadati naše ljudi na uli-
cah, posebno ponoči. Pobijajo šipe na slovenskih hišah,
mažejo slovenske napise in delajo drugo škodo na slo-
venskem imetju. Na račun Slovencev poškodeujejo nemške
spomenike, da tako nemško javnost še bolj hujskajo
proti Jugoslovanom.

Zborovanje političnih preganjancev.

MARIBOR, 27. jan. V tukašnjem Narodnem domu se
je vršilo zborovanje vseh onih Slovencev iz Maribora in
okolice, ki so leta 1914. bili preganjani, aretirani itd.
Sklenili so, da zahtevajo kazen za one s »črno dušo«, de-
nuncijante, ki so jim leta 1914. stregli po življenju ter
jih na promozanju in zdravju oškodovali.

Krvava nasilstva v Prekmurju.

MARIBOR, 26. jan. Slovence na Prekmurjem, ki so
se 17. t. m. udeležili shoda v Beltincih in so tam ugnali
madžarskega agitatorja dr. Belo Obala ter se izjavili za
Jugoslavijo, so začeli sedaj Madžari z veliko silo pre-
ganjati. V zapore na Ogrskem so odpeljali baje oba žu-
pana Klekla in druge odlične slovenske voditelje. Ubili
so župana v vasi Rakovci pri Beltincih, ker je kljub po-
zivu, naj se izreče za Madžare, rekel: »Bil sem Jugos-
lovan in ostanem Jugoslovan, naj se zgodi z menoj, kar
hoče!« Na povelje madžarskega častnika sta ga dva
vojaka prebodla. Tiste štiri Slovence, ki so z mokrimi
cunjami pregnali z govorniškega odra dr. Obalo, so
uklenili v verige. Jim vzeli večino vso obleko in čevlje
in so jih na pol nage in boste gnali nekam na Madžarsko.
Zavezali so jim tudi usta, da niso moge klicati na pomoč.
Slovenskega kmeta Erjavca, ki je na zborovanju pozval
Prekmurce, naj se izjavijo za Jugoslavijo, so uklenili in
na pol nagega vlačili po nekem jarku, mu dajali zausnice,
ga bili s puškinimi kopiti, mu dvakrat z bajonetom pre-
bodli roke in enkrat prsi in ga odpeljali. Voditelja slo-
venskih kmetov v Prekmurju Ivana Jeriža je lovila cela
madžarska stotinja, a ga ni mogla ujeti. Rešil se je na
slovensko Štajersko. Madžarski grofje, baroni in drugi
velikaši ter židje so dali madžarskemu agitacijskemu
odboru na razpolago več milijonov kron in živili, kolikor
hočejo, da bi med Prekmurci zatrl jugoslovansko misel.
Posamezne osebe, ki se pridružijo madžarskim tolpam,
plačujejo po 100 do 200 kron na dan; živijo pa dobro,
kolikor hočejo. Pri slovenskih kmetih so oropali vso živino,
živila, obloko in druge reči. Ljudstvo je popolnoma zbe-
gano, ker se madžarska agitacija širi do Ljutomerja in
Radzone.

Zborovanje slovenskih prekmurških kmetov.

RADGONA, 27. jan. Voditelji prekmurških Slovencev
v takozvanih goričanskih hribih so se zbrali v nedeljo,
19. januarja, pri Sv. Benediktu v Goričancih. Navzočih
je bilo 112 najodličnejših slovenskih kmetijskih veljakov
iz gornjega Prekmurja, med njimi 32 protestantovskih
Slovencev. Po daljšem posvetovanju so soglasno skle-
nili, da pod nobenim pogojem ne marajo pripadati Mad-
žarom. Ustanovili so posebno zvezo slovenskih kmetov
na Prekmurjem, katera hoče zbrati pod svojo zastavo
vse slovenske kraje preko Sv. Gotarda. Zanimivo je,
da se je sestanka udeležilo celo nekaj zastopnikov slo-
venskih kmetov iz nekaterih vasi severno od monoštira
(samostana) Sv. Gotarda. Po trirurnem zborovanju so
sklenili resolucijo, v kateri pozivajo vse prekmurske
slovenske kmete, naj vsak v svojem kraju širi slovensko
kmetijsko organizacijo. Značilen je stavek v tej resoluciji,
da se, če jih Jugoslavija ne bo otela madžarskega jarma,
hočejo sami osvoboditi in si ustanoviti samostojno drža-
vico prekmurških Slovencev. Obhvalili so si tudi, da ho-
čejo vsakega tovariša, katerega bi madžarska vlada
vsled tega zborovanja preganjala, oteti in ščititi tudi nje-
govo premoženje. Značilno je tudi, da je po zborovanju
goričanskih prekmurških Slovencev grof Zichy, ki ima
v teh krajih velika veleposestva, javil, da bo zastavljal pri
vladi v Budimpešti ves svoj vpliv, da se slovenskim kme-
tom v Prekmurju radi njih zaželeni osamosvojitve ne
bo zgodilo nič zalega.

Prekmurški Slovenci prosijo za osvoboditev — Madžarske krutosti.

LJUTOMER, 27. jan. Slovenci iz okolice Beltincev so se
zbrali 23. t. m. pri nekem kmetu in so sklenili, da prosijo
generala Maistra, naj pride s svojo armado otet pre-
murske Slovence madžarskega in židovskega jarma. De-
putacija, ki naj bi izročila generalu Maistru tozadevno
spomenico, se je nameravala pri Bistrici onstran Ljuto-
mera z brodom prepeljati čez Muro. Madžari, njim na
čelu poturica Tkalec, pa so to deputacijo blizu broda
zaleli in vse tri uklenjene odpeljali nekam na Madžarsko.
Vrgli so jih zvezane na navaden voz, kjer so morali
ležati na trebuhu. Madžarski vojski so med potjo te si-
romake tako grozno pretepali, da se je daleč okoli sli-
šalo kričanje in vpitje na pomoč.

Nemški hujskači na delu.

GRADEC, 27. jan. Dun. kor. urad poroča: Poslanci Ma-
Hk, Wastian, Marckhl, Pantz in tovariši so stavili v de-
želni skupščini predlog, kjer označajo vpade in zasedbe
Jugoslovanov na ozemljih ob Dravi in Muri kot brutalne
samolaste kršitve mednarodnega prava in po ententi
določenega premirja. Pozivljajo deželno vlado, naj ukre-
ne vse potrebno, da štiti deželne meje proti neprestanim
vpadam Jugoslovanov na strnjena nemška ozemlja in naj
dela na to, da se umaknejo jugoslovanske posade. Spor-
na ozemlja naj zasedejo ameriške čete. Nadalje se poziv-
lja deželna vlada, naj z vsemi sredstvi dela na to, da se
prepreči nečlovečnosti in nasilstva proti Nemcem, na-
hajajočim se v območju slovenske Narodne vlade.

Pogajanja o Koroški.

LJUBLJANA, 28. jan. Ljubljanski korespondenčni urad
poroča: Pogajanja med zastopniki ljubljanske Narodne

vlade SHS ter nemško-koroško vlado celovško so se dne
22. t. m. v Gradcu končala možno zvečer. Jugoslovanski
zastopniki so zahtevali, da naj se stotinam Slovencem,
ki so morali pred nemškimi oddelki bežati iz dežele, do-
voli povratek na Koroško, da dobi pri narodnostnih po-
izvedovanjih na licu mesta ljudska volja pravi izraz. Nem-
ci, in sicer tudi zastopnik nemško-avstrijske vlade na Du-
naju, tej zahtevi niso ugodili izjavljajoč, da povratka na
Koroško ne morejo dovoliti, ker se je v poslednjem času
tudi potovanje na Kranjsko izdalo otežkočilo, in pa ker
so jugoslovanski zastopniki izsilili preložitve razprav o
upravnih odnošajih na Koroškem do tlej, ko bo nova de-
markacijska črta določena. Zastopniki ljubljanske Na-
rodne vlade so povdarjali, da iz Kranjskega nihče ni bil
pregnan in da tamkal ne bo poslovala nikakršna razsoje-
valna komisija za ugotovitev narodnostnih razmer in do-
ločitev meja narodnostnih upravnih okolišev. Zato ome-
njene potovalne zapreke pri tekočih pogajanjih ne mo-
rejo priti v poštev. Na Koroškem pa gre za to, da se v
svojo domovino vrne vsa slovenska inteligenca vsaj za
dobo, ko bo po Koroškem narodnostne odnose ugotov-
ljala in začasno omejevala narodne upravne okolišje
posebna komisija. Repatriacija iz Koroškega pregnane
slovenske inteligenca je neobhodno potrebna in nujna,
ker drugače istinita ljudska volja ne more dobiti pravega
izraza. Na to je zastopnik ameriške misije, podpolkovnik
Sherman Miles izjavil, da polaga veliko važnost na to,
da se na obeh straneh zajame politična svoboda, zdru-
žena s politično amnestijo. Na podstavi pogodbe pa se ne
more nikogar prisiliti, da jamči za to in ono. Ker so Nem-
ci z zastopnikom dunajske vlade vred vztrajali pri svoji
prepovedi povratka, je podpolkovnik Miles podpredsed-
niku ljubljanske Narodne vlade dr. Gregorju Zerjavu iz-
razil željo, naj bi se mu slovenski preganjanci predstavili
v Velikovecu. — Vso koroško slovensko inteligenco, ki je
morala pobegniti pred regularnimi četami celovške vla-
de, ker so ji pretili s smrtjo in jo zapirali ter odvajali,
zadevajoča prepoved celovške vlade zbuja v vseh ju-
goslovanskih krogih hudo razburjenje in veliko ogorče-
nost. Splošno se izraža, da bi ob takih razmerah ko-
misija, ki ji, kakor znano, pripadajo tudi člana ameriške
misije podpolkovnik Sherman Miles in poročnik Leroy
King, sploh mogla objektivno konstatirati ljudsko voljo
in pravično ločiti slovensko in nemško upravno ozemlje
ter prav potegniti začasno demarkacijsko črto.

Kile iz Velikoveca.

VELIKOVEC, 24. jan. Iz Velikoveca je došla dne 24. ja-
nuarja Narodni vladi nastopna brzojavka: »Velikovski
Slovenci prosijo, naj se na noben način ne izroči Veliko-
vec sovražnikom in naj jugoslovanske čete ne zapuste
Velikoveca. Naše življenje je skrajno ogroženo in, nase
hiše bi se oropale in opustošile.«

Jugoslavija in Bolgari.

PRAGA, 27. jan. Glasom čehoslov. tisk. urada objavlja
»Česke Slovo« članek o razmerju med Čehoslovaki in
Bolgari in pravi, da Bolgari želijo češkega posredovanja
med bolgarskim narodom in Jugoslavijo. Toda Bolgari
so v sedanji vojni izgubili vse simpatije Slovanov. Ven-
dar se pa bolgarski narod ne more omaloževati po-
sebno ne, če je njegov kes iskren. Ta njegov kes je raz-
viden iz tega, kako bodo Bolgari obračunali s povzo-
čitelji svoje nesreče. Ako Bolgari v resnici postanejo de-
mokratična narodna država in ako bodo čutili slovansko,
potem jim Čehi v interesu slovanstva ne bodo odrekli
svoje pomoči.

Bude ni. Budisavljević — mrli.

ZAGREB, 25. januarja. Tu je umrl v visoki starosti
bivši veliki župan Bude pl. Budisavljević. Bil je pred-
bojevnik za narodno zedinjenje vseh treh jugoslovanskih
plemen in je posvetil tej ideji večji del svojega živ-
ljenja. Poverjenik za notranje zadeve v Zagrebu dr. Sr-
gjan Budisavljević je sin pokojnika.

Demisija vlade na Hrvaškem.

ZAGREB, 23. jan. Vladne »Narodne Novine« priobče-
jejo danes obvestila, da je regent Aleksander z ukazom
od 20. t. m. sprejel demisijo bana Mihajlovića, da je im-
enoval za novega bana odvetnika in člana Narodnega
Veča dr. Iv. Palečka, nadalje, da je regent z ukazom od
istega dne sprejel demisijo sledečih poverjenikov: Ce-
zar Akačić (pošta in brzojav), Franjo Bauma (finance),
Vilim Bukšega (socialna skrb), dr. Mato Drinkovića
(narodna obramba), Edo Markovića (prehrana), dr. Rado-
van Markovića (zdravstvo, higijena), dr. Žilko Petri-
čiča (narodno gospodarstvo), dr. Guro Surmina (trgo-
vina in obrt) in Večeslav Wilderja (železnice). Na svojih
mestih ostanejo torej še: poverjenik za notranje zadeve
dr. Srgjan Budisavljević, poverjenik za pravosodje, dr.
A. Badaj in poverjenik za nauk in bogočastje Milan Rojc.

Srbski politik o gospodarskih razmerah v Jugoslaviji.
PRAGA, 26. jan. Čehoslov. tisk. urad poroča: Te dni
je došel bivši minister za narodno gospodarstvo kralje-
vine Srbije dr. Janković v Prago. Govoril je ob tej pri-
liki z njim zastopnik »Narodnih listov« o gospodarskih
razmerah v Jugoslaviji. Urednik ga je vprašal po vzro-
ku njegovega potovanja v Prago. Odgovoril mu je, da
gre za valutno vprašanje ter da je dobil podrobne infor-
macije pri ministru dr. Rašinu o zadevi skupnih nevar-
nosti v valutnem vprašanju. Minister je potem izjavil:
Na Dunaju in v Budimpešti tiskajo nadalje bankovce
brez privoljenja narodnostnih držav. Samoobsebi unev-

no ne morem reči, kake odredbe se morajo izvesti, da se izognemo tej nevarnosti. Mi moramo vse avstro-ogrsko bankovce v Srbiji popisati in predložiti mirovni konferenci, da bodo izplačani v nominalni vrednosti z dobrim denarjem, kajti znano je, da ni prišel denar v Srbijo na ta način, kakor n. pr. v Svico in druge nevtralne države, namreč potem proste trgovine, temveč na nasilen način. Zaradi tega moramo avstro-ogrsko bankovce, ki jih v Srbiji popisujemo, smatrati kot vsiljene rekvizicijske pobornice, ki nam jih mora plačati avstro-ogrsko država. Češka industrija bo našla v Jugoslaviji velik trg in tudi naši argumeti produkti in industrijske sirovine bodo našle v češko-slovaških deželah mnogo odjemalcev. Ta izmenjava naših produktov zahteva od naših politikov in državnikov, da morajo skrbeti za varno zvezo, oziroma za garancije bodisi potem internacionaliziranja železniških zvez ali potem skupnega koridorja. Samo na ta način se more zavarovati direktna zveza med našimi državama. Naš koridor bi šel n. pr. od Požuna in Sopronja preko Čakovca v Hrvatsko in Slavonijo. Ta koridor je potreben za izmenjavo blaga, a še važnejši za čehoslovaško državo da dobi dostop do Jadranskega morja in do vsega svetovnega trga.

Cehi in Hrvati.

BUDIMPEŠTA, 27. jan. Dun. kor. urad poroča: »Pester Lloyd« javlja iz Zagreba: Tukajšnja korespondenca objavlja podrobnosti o kompenzacijskih kupcijah med Čehoslovaško republiko in Hrvatsko in Slavonijo. Dogovori med Čehoslovaško republiko in zastopniki hrvatske deželne vlade so bili sklenjeni te dni. Po teh dogovorih mora dobavljati Čehoslovaška republika mesečno 1600 vagonov premoga, med temi 200 vagonov premoga za plin, 50 vagonov premoga za kovačnice in 100 vagonov koksa; nadalje 20 cistern petroleja in 20 cistern motornega olja. Za to mora hrvatska deželna vlada oddati Čehoslovaški republiko za vsake 200 vagonov premoga 20 vagonov žita, 1 vagon masla in 1 vagon živine. Nadalje naj odda hrvatska deželna vlada tanih po primerni ceni za rekompensacijo za petrolej in olje. Razen tega da hrvatska deželna vlada na razpolago druge sirovine, zlasti neobdelano usnje, ki se mora Hrvatski vrniti obdelano. Vse to blago se bo prevažalo preko Nemške Avstrije. Obe stranki sta se zavezali, da bosta vplivali na nemško - avstrijsko vlado, da se bo izvršil prevoz tega blaga nemoteno. Pogodba bo šele takrat veljavna, ko bo bosanska vlada dovolila izvoz manganove rude in ko bo trgovinsko ministrstvo potrdilo to pogodbo.

Razdelitev veleposostev na Češkem.

PRAGA, 25. jan. V zadnji seji narodne skupščine so se poslanci raznih strank zavzemali za razlastitev veleposestev. Minister za javna dela je izjavil, da bo dal vse predloge proučiti in da bo potem predložil zbornici načrt o razlastitvi. Govorniki so poudarjali, da se veleposestva ne smejo podražiti, marveč da jih je treba razdeliti med manjše posestnike. Gotovo je, da se bo na Češkem razlastitev velike posesti izvišila čim prej.

Razveljavljene avstrijske znamke.

PRAGA, 27. jan. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Stare avstrijske poštne znamke se v kratkem razveljavijo.

Francozi v Liberecu.

LIBEREC, 27. jan. V petek je dospela v Liberec ena francoska kompanija s 5 častniki.

O čehoslovaški armadi v Rusiji.

PRAGA, 27. jan. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Iz Vladivostoka je došel semkaj pobočnik vojnega ministra generala Stefaneka in je prinesel informacije o čehoslovaški armadi na Ruskem. Pobočnik kapetan Pilacky je deloval prej v Rusiji, Ameriki in tudi Italiji, kjer je spremljal generala Stefaneka. Sporočil je, da je razpoloženje čehoslovaške vojske v Rusiji izvrstno in da so vse vesti glede sporov v čehoslovaški vojski v Rusiji neosnovane.

Spor med Čehi in Poljaki.

KRAKOV, 26. jan. Poljska brzojavna agencija poroča: Tukajšnji listi priobčujejo oklice poveljnika krakovskega vojaškega okraja na poljske meščane, v katerem se sporoča, da so čehoslovaške čete haje po naročilu ententnih vlad prelomile dogovor, ki je bil svoečasno sklenjen s poljskim narodnim svetom v Tešinu, in prekoračile zahodno mejo sleškega vojaškega okraja. Wierzbice in Pudlow so Čehi po boju zasedli, napadli tudi kolodvor v Bohuminu ter ogrožajo tudi srce Sleze mesto Tešin. Poveljnik sleškega vojaškega okraja se je sili upri s silo, z močno protiakcijo, ki se je tudi udeležujejo poljski rudarji. Poveljnik krakovskega vojaškega okraja, ki mu je slezki vojaški okraj podeljen, je ukrenil potrebne odredbe, da ohrani doseženo poljsko vojaško posest v Slezi. Oklice krakovskega vojaškega poveljnika se konča s pozivom na vse meščane brez razlike vere in strank, naj ohranijo v vsakem primeru red in mir ter naj ne verujejo raznim neosnovanim vestem.

VARSAVA, 24. jan. Čehoslov. tisk. urad poroča: Vojno poročilo poljskega generalnega štaba od 23. t. m.: Skupina Bug — neznan boj. — Skupina general Rozwadowski: Sovražna artilerija iz obstreljevala mesto Lvov. — Okraj Tešin: Danes ob 11 dopoldne je predložila poveljniku sleškega vojaškega okraja brigadiru Laplniku komisija častnikov ententnih vlasti ter čehoslovaških častnikov zahtevo, da se mora okraj Tešin izprazniti do reke Biale tekom dveh ur. Brigadir Laplnik je odgovoril, da se brez izrecnega povelja njegovih predstavljenih oblasti ne bo umaknil. Dovolil se mu je rok do 1 ure popoldne, da si preskrbi navodila od svojih oblasti. Kljub temu so češke čete že ob 11 uri 45 minut prekoračile mejo ter napadle Bohumln.

Kako gospodarijo boljševiki.

AMSTERDAM, 27. jan. Dunajski kor. urad poroča: Glasom lista »Allgemeines Handelsblatt« poročajo »Times« iz Omska: Kakor javljajo boljševiški listi, izdehnje v Petrogradu in v Pensi 14.000 delavcev papirnati denar. Petrograd dobavlja vsak dan 90 milijonov, Pensa 220 milijonov rubljev. Boljševiški vojniki na uralski fronti dobivajo poleg plače še 30 rubljev za vsako uro, katero so bili v boju. Vsak vojak, ki je bil pri zavzetju Ufe, je dobil 1000 rubljev.

Izraznjenje Petrograda.

»Echo de Paris« javlja iz Stockholma: Izraznjenje Petrograda. Vlada je pobegnila.

la v Nišnji Novgorod. Zinovjev je bil ranjen na nekem shodu Putilovih tovarov, na katerem je delstvo demonstriralo proti boljševikom. Poizojaj je skrajno nejasen.

Razporoka odklonjena. — Vladna in socijalna kriza na Dunaju.

DUNAJ, 24. jan. Danes se je vršila plenarna seja nemško-avstrijske narodne skupščine, pri kateri je bila na dnevnem redu tudi debata o reformi zakona. Krščanski socialisti baron Fuchs je spretno izrazil priliko in okolnost, da večina socijalnih demokratov ni bila navzoča, ter predlagal, da naj se preko te debate preide na dnevni red. Njegov predlog je bil z 62 proti 52 glasovom sprejet. Za njegov predlog so glasovali krščanski socialisti, agrarci in nemški centrum. Proti so glasovale vse ostale stranke. Vzrok, da je Fuchsov predlog predril, je pripisovati okolnosti, da več kakor 1/3 socijalnih demokratov ni bila navzoča. Na ta način se je preprečila reforma zakona v Nemški Avstriji. Takoj na to, ko se je ukrep narodne skupščine razvedel, je podal državni tajnik za justico dr. Rofler svojo demisijo. Seja se je zaključila predčasno, čeprav je bilo na dnevnem redu še 10 točk. — Vzrok predčasne zaključitve seje je bil strah pred Lofčevimi. Brezposelnih na Dunaju so imeli ob 2 popoldne v cirkusu Schuman v XV. okraju veliko zborovanje, ki je bilo sklicano od dunajskih komunistov in od katerega so nameravali demonstranti iti pred parlament in magistrat. Že ob 4 popoldne je obdal močan kordon vojakov in s puškami oboroženih stražnikov magistrat in parlament. V mestni hiši je razven tega bila pripravljena močna vojaška posadka. Že ob pol 5 popoldne so bili vsi dohodi k parlamentu zaprti in že ob 4 uri so zapustili člani vlade parlament. Zborovanja brezposelnih se je udeležilo kakih 10.000 oseb, tako, da je samo 1/3 našla prostora v poslopju. Takoj ob pričetku zborovanja so zborovalci zahtevali, da naj vlada prične z zaslišanji deli, da se na ta način da brezposelnim zaslužek. Zborovalci so izjavili, da se pri brezposelnih še nobena država ni pokazala tako umazano, kakor ravno Nemška Avstrija.

Demobilizacija na Madžarskem.

BUDIMPEŠTA, 27. jan. Vojno ministrstvo je izdalo naredbo, s katero se morajo odpustiti vsi aktivni gašisti in aspiranti letnikov 1896 do 1898 ki so bili sedaj še zadržani v aktivnem službovanju, najkasneje do 1. febr. t. l.

Razkol v Karolyjevi stranki.

BUDIMPEŠTA, 27. jan. Kakor vse kaže, bo prišlo v Karolyjevi stranki še do razkola, ker se desno krilo stranke še vedno ne more odreči narodnega sovražništva. Zato stoji tudi nova madžarska vlada na zelo slabih tleh. Kabinet še vedno ni popoln, ker mesto pravosodnega ministra in narodnostnega ministra še ni zasedeno. Dosedanji minister za narodnost, Jaszi, je imenovan za profesorja na peštanskem vseučilišču in se namerava popolnoma posvetiti propagandi donavske federacije.

Demonstracije v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA, 27. jan. V sredo je vdrlo več sto oseb v poslopje tiskarne »Pesti Hirlap«, kjer je množica razbila celo opravo redakcije, uprave in ekspedicije. Iz blagajen so napadale pobrali ves denar ter odnesli tiskarskemu opobju celo obleko. Napadaleci so rabili proti tiskarskemu opobju celo orožje. Med njimi je bilo tudi več vojakov. Čuli so se klici, in sodi se, da je bil napad inceniran zato, ker se je domnevalo, da dela list za zopetno upostavitvev kraljevstva. Koliko je bilo oseb pri tem ranjenih, še ni dognano. Škoda na materialu je zelo velika.

Zasedanje Italijanskega parlamenta odgodeno.

RIM, 27. jan. Zasedanje senata in poslanske zbornice je odgodeno. Dan sestanaka parlamenta določila vlada sporazumno s predsedništvoma senata in poslanske zbornice.

Mirovna konferenca.

Sestanek zastopnikov velevlasti.

PARIZ, 27. jan. (Uradno.) Ministrski predsedniki, ministri zunanjih stvari zaveznih in pridruženih velevlasti ter japonskega veleposlanika v Parizu in Londonu so se sestali danes k sebi, ki je trajala od 10.30 do 12 opoldne in od 3 do 5 popoldne. Dopoldne se je določil načrt za preučevanje in sestavo novih komisij za gospodarska in finančna vprašanja ter za zasebno in pomorsko pravo. V popoldanski seji se je nadaljevalo izmenjavanje mnenj o starih nemških kolonijah v Tihem oceanu in na skrajnem Vzhodu. Zaslilihi so se zastopniki angleških dominijev in kitalski. Prihodnja seja bo jutri dopoldne ob 11.

Orlando o Zvezi narodov.

PARIZ, 27. jan. V drugi plenarni seji mirovne konference prošlo soboto je v razpravi o ustanovitvi Zveze narodov govoril Italijanski ministrski predsednik Orlando takole: »Želim izraziti, da vneto pristajam na določeni program, za katerega smo poklicani danes, da ga sklenemo: mislim, da tako uresničujemo prvo in na slovesnejše svojo obvezo, prevzeto napram svojim narodom, ko smo zahtevali od njih ogromne napore za to ogromno vojno, obvezo, kateri je bila protidajatev smrti, žrtve brez imena in bridkosti brez mela. Izvršujemo torej svojo dolžnost, če izpolnjujemo to sveto obvezo. To je veliko, toda ne vse: treba je poleg tega radovoljnosti, in, če se mi dovoli ta tajnstveni izraz, čistosti. In dovolite mi, da vam izjavim, da je duh Italijanskega naroda popolnoma pripravljen, radovoljno in v celoti sprejeti načelo ter da ni morda čut kakor majhne narodne abotnosti, če se dovoljujem opozarjati na velike pravne tradicije svojega naroda in njegove dovzetnosti za pravico. Pravica ni samo obramba reda, osnovanega na pravici, proti vsakateremu nasilju; temveč je vnapaj obvezna oblika poročstva s strani države za ono veliko načelo, ki je človečnost sama, to se pravi, načelo social-

nega skupnega delovanja. Mislim torej, da nam predložena formula ne nudi samo jamstev proti vojni, temveč tudi onsko skupno delovanje narodov, ki tvori pravo dolžnost. Velik trenutek je danes, velik zgodovinski dan, ker se šele danes poraja in pričinja pravo narodov in je pravo, da se to poraja v plemeniti in slavni Franciji, ki je s svojim duhom in svojo krvjo upostavila človeško pravo: in zato se mi to predvidevanje zdi veselo.

Wilson v Chateau-Thierryu in Reimsu.

PARIZ, 27. jan. Wilson s soprogo se je v spremstvu admirala Craysona in generalov Hartea in Leorata danes zjutraj z avtomobilom odpeljal proti vzhodu, da si ogleda Chateau-Thierry in Reims. Zvečer se vrne v Pariz.

Svetovna vojna ni uničila le toliko in toliko milijonov človeških življenj; ni le uničila, oziroma pokvarila milijone eksistenc, ki bodo sedaj v breme človeštvu kot invalidi in pokabljenec, in tudi v breme — samim sebi, ker jim bo usojeno življenje, ki ne bo življenje, ampak le borno življenje; vojna je povzročila tudi neizmerno stiske in moralno ter materialne škode, uničivši neizmerno dobrine in imovine. Vojna je prinesla nedogledna gospodarska in moralna opustošenja. Kakor povsod drugod, kjer je vihrala vojna furijska, tako — ne zakrivajmo si oči pred to grenko raznico! — tudi med nami Slovenci. Vedno je bilo tako, v vseh časih in vseh krajih, da je med usojenimi spremljevalkami vojne zlasti tudi demoralizacija med prizadetim prebivalstvom. Tudi v tistih naših krajih, ki so bili vojni pozorišče, ali pa v sojedstvu z njimi, je poleg materialnih škod in izgub na življenju in zdravju javna morala — med moštvom in žensstvom silno trpela. V prvi vrsti pristojni činitelji — učitelji in duhovniki z dežele — nam zatrjujejo, da so moralne posledice vojne ponekod toliko, da s strahom gledajo v bodočnost in bo treba morda desetletij skupnega in koncentriranega dela vseh v to poklicanih činiteljev, vseh, ki imajo besedo med ljudstvom in vpliv nanje, da se zaceli rana, ki jih je zasekala vojna.

Ze misel sanja na to delo, na potrebo, da s skupnim delom vzpostavimo naše gospodarstvo in mu damo pomojo za obstanek in novo dviganje, in misel na vzpostavo in utrditev moralnega zdravja našega ljudstva, nalaga vsem činiteljem, da smatrajo za dolžnost nad vsimi dolžnostmi: skupno, smoteno delo za tako zdravljenje.

Seveda se tudi mi — pa naj bo naša usoda taka ali taka — ne bomo mogli odtepati tu gori označeni dolžnosti. Za one rojake naše, o katerih je že danes gotovo, da bodo pripadali novi narodni državi, se pa pridružijo še eni moment, ki ukazujejo zahteva od njih složnega, skupnega, osredotočenega dela! Ta moment je: da si morajo organizirati povsem novo državo in novo upravo v njej. Od načina, kako to nalogo bo v prvi vrsti odvijala bodoča usoda, bomo, vso bodočnost državljani nove države.

Ko so naši parlamentarni zastopniki v Parizu 30. majnika 1917, podali svojo zgodovinsko znamenito deklaracijo, že tedaj je to zastopstvo, so vodstva naših strank, je ves narod v polni meri razumel veličino trenutka in potrebo, ki jo je naložil ta trenutek; vsakemu poštenemu sinu našega naroda je prišla zavest, da se morajo strniti vse narodne vrste, da morajo ustvariti tesno sklenjeno, trdno in neprodno falango. V ta namen da se morajo zasedati umekniti vse razlike v naziranjih, vsi ozirji na strankarske ali celo osebne koristi, ali težnje. V vse pošteno našince je prešinila zavest, da morajo vsi služiti le enemu in istemu visokemu cilju: stvarji in bodočnosti naroda! In ko se je stara Avstrija zrušila, ko je prišel veliki trenutek, ki je pozval tudi slovenski narod, naj si zaradi bodočnosti v novi svoji državi: tedaj je postala še živejša in silnejša ta zavest o potrebi skupnega dela.

In res: stranke, ki so si stale popred nasproti v carstvu, ki se je zdelo neuglasno, so si podale roke in se dogovorile za skupno delo pri različnih ustanovah in tvorbah. Skupno so ustanovile narodno vlado. Pozdravljali smo ta preobrat v našem medsebojnem življenju z največjim zadovoljenjem, videč v njej popolnoma dovoljno poročstvo za srečno bodočnost našega naroda.

Tem bolj je nas zadevalo sedaj izvesti polavi zlasti v splošno našega naroda, polavi, ki kažejo, da se strankarstvo, skrb za moč in veljavo stranke vendarle še vedno življavljia. Kako naj si drugače tolmačimo dejstvo, da se mesta in čisti pri raznih ustanovah strogo razdeljajo na nekem »ključu«, določenem z ozirom na moč in številnost, torej... korist-stranke? Čemu to? Obiljili so si bili, da bodo puščali ozire na koristi same stranke in da bodo vse ukrepanj edino le z ozirom na korist narodne skupnosti, da nihče ne bo oblasti in moči, ki mu bo dana v roke, skušal izrabljati na škodo druge stranke. Čemu torej tako poudarjanje stranknega stališča? Morda se motimo, ali ne moremo se iznebiti misli, da gospodje drug drugemu ne zaupajo! To je zlo, to bi moglo imeti hude posledice, ker zaupanje v poslenja in čiste namene na obeh straneh je neizogiben predpogoj za složno, učinkovito delo ljudi, ki jih steer toliko kake razlike v naziranjih. Brez zaupanja ne more biti takega, res koristnega dela. Vprašanje je enostavno: ali si zaupajo medsebojno, ali si ne zaupajo? Če nimajo zaupanja drug drugemu, potem le to zlo in more prinesiti nesrečo, ki je ne bo mogla preprečiti nobena stranka sama zase. Če si pa zaupajo, potem res ne moremo umeti, čemu naj bi vraševali, kateri stranki je pripadal mož, ki naj se mu poveri kako važno mesto, ker edino odločilno mora biti vprašanje, ali ima mož vse sposobnosti in potrebe kakovosti za tako mesto! Zaupati mu morajo, da ne bo — strankar po ideologiji predvojnih časov! Brez zaupanja je izključeno resno in plodnosno delo. In trenutki se veliki in velike so naloge, ki jih dajejo ti časi — ne strankam, ampak narodni skupnosti!

Čehi hočejo koridor do Jugoslavije!

V listu »Union« razpravlja dr. R. Maršan o novem vprašanju: Vprašanje vzhodne meje čehoslovaške republike — pravi — se more sedaj smatrati kot popolnoma rešeno, ker bo republika mejila direktno z Rusijo in Rumunsko, a ta druga je že danes v prijatelstvu s Čehi. Čre torej, v glavnem, samo še za to, da bo naša republika mejila direktno z zedinjeno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, gre za naš — koridor.

Iz Budimpešte in Dunaja se, seveda, srdito agitira javno proti tej naši zvezi z bratsko jugoslovansko državo, ker »par nobilo fratrum« bi hotel tudi po vojni imeti skupno mejo, da bi mogli tudi nadalje kenspirirati proti zapadnim in južnim Slovanom, a s tem tudi proti ententi. Naši republikani je potreben ta koridor kot eden pogojev njenega gospodarskega življenja, da ji bo zagotovljena pot po morju. Ententa pa, ki ji je tudi — da bo varna pred germanizmom, ki ni še končan za vedno, potreben slovanski jez od Odanskega do Jadrana, bo znala gotovo na mirovni konferenci ustvariti naš koridor in se mi ne bojimo mnogo s te strani. Nemški Avstrijci in Madžari imajo tudi preveč krivde na sodnji hodi sveta — storili so preveč zločinov proti svetovni kulturi in svetovnemu miru — kakor dokazuje to tudi sedanje njihovo vedenje — da bi se njim na lubo mogel pokvariti načrt za novo uredbo Evrope. Dunajske in budimpeštanske intrige ostanejo torej brezuspešne v tem vprašanju.

Toda poleg tega koridora je Čehom istotako potrebna za življenje železniška proga Gmünd-Flörsdorf, in temu primerno tudi širša baza na Donavi, in češka zastopstva v Inozemstvu gotovo niso zamudila ničesar, da s potrebno energijo naglasijo eminentno važnost te proge za nas. Čehi pritegnejo sicer res v svoje državno telo še kakih sto tisoč Nemcev — ali morda niti ne toliko — ali to delstvo more biti v primeri z velikimi koristmi te zveze tem manjše odločilno, ker bomo mogli imeti potem vpliv na Dunaj, ki bo potem samo po Donavi ločen od naše republike. A na Dunaju imamo mi ogromne interese in češko manjšino — pol milijona duš —, ki ne sme biti žrtvovana.

Zavezniki že davno priznavajo živlensko važnost, ki jo ima za našo česko-slovaško državo popolnoma zavarovana južna zveza, in naš veliki prijatelj, profesor Ernest Denis, jo je naglašal že leta 1915, torej tedaj, ko se je projekt o naši neodvisnosti še zdel zelo fantastičen, ko je bila Srbija v ruševinah in ko so bile naše nade jako majhne. Ali, že tedaj je Denis globoko veroval v popolno zmago kulture in svobode nad barbarstvom in robstvom, istotako kot vsa ententa. In na sredo našo in vsega sveta so bili tudi naši najboljši ljudje brez mahučnosti. Čehi nimajo nikakega razloga, da bi tudi glede posameznosti pesimistično pričakovali mirovne konference zmagovalcev, ki jim je pridružen tudi naš narod.

Iz jugoslovanskega sveta.

Pravnik, profesor, dr. R. Maršan, ki se je pred nekaj dnevi vrnil iz Pariza, pravi, da je v francoskem parlamentu bil predmet razprave o našem vprašanju. Maršan pravi, da je v francoskem parlamentu bil predmet razprave o našem vprašanju.

Ljubljanski Nemci tožijo v »Tagespostu«, da se jim v Ljubljani od dne do dne slabše godi. Prvo: pravijo, so Slovenci odpustili nemške uradnike, drugo: so pregnali nemške šole, tretje: so vzeli nemško gledališče, četrto: so poškodovali spomenik pesnika Zelencu, peto: hodi v kazino družba vojakov, ki peje protinemške pesmi, če morajo Nemci iti. Pa se Nemcem res hudo godi, vseh gladnosti so orežani. Kje je čas, ko je Ljubljana govorila nemško: ko so nemški uradniki čepeli v naši sredi, naši talentirani ljudje pa so morali po svetui, ko so naši otroci hodili v nemške šole, da so dobili pozneje kruha: ko smo plačevali (tega bi ne bilo treba) predstave v gledališču, da je moglo gledališče za peščico Nemcev sploh obstojati: ko so hodili v kazino, nemški oficirji in vsa ona družba, ki je faktično gospodarila v Ljubljani? Lepi dnevi so bili. Toda takrat je stal cesar še vedno na Sedninskem trgu, Radecky v Zvezdi in Tivoli pa tudi. Otroci so ti ljudje, če mislijo, da razumemo enakopravnost Nemcev na ta način, da jim bomo dali službe, odprli gledališče na naše stroške, dali jim univerzo in bomo mi, samo njim na lubo, posekali te ustanove. Kaj se v imenu enakopravnosti in svobode godi na Koroski? V zrcalo se pogledite! (»Več. list«.)

Nemci se umikajo. Nemško-avstrijska vlada je bila razpisala, kakor znano, volitve v slovenski kralji Štajerske in Koroske. Na to je Narodna vlada SHS v Ljubljani odgovorila pri dunajskem zunanjem uradu, češ, da ne more nemška vlada posezati v kraje, ki spadajo v ozemlje države SHS. Sedaj je nemško-avstrijski zunanji urad odgovoril ljubljanski vladi: Zunanji urad prepušča ureditve mej med Slovenci in Nemci mirovnemu posvetu. Zato nemška vlada ne bo izvajala do tistega časa vladarskih pravic v krajih, zasedenih po jugoslovanskem ozemlju in ne bo dala izvršiti napovedanih volitev.

Jugoslovansko državno posojilo. Zagrebški denarni zavodi se pogajajo z ministrom za finance v Belgradu radi državnega posojila, ki naj bi znašalo 200 milijonov, in sicer polovico v dinarjih, polovico v kronah. Finančni minister je zaprosil že na račun tega posojila predjem 30 milijonov kron, ki se bodo pozneje o priliki emisije celega posojila odbile.

Wilsonov tajnik pride v Jugoslavijo. Kot se poroča, se mudi na Moravskem poseben tajnik predsednika Wilsona George Creel, da se na licu mesta informira o tamšnjih narodnih razmerah. Iz Moravske bo šel v Krakov, od koder se povrne v Prago. Nato bo obiskal Dunaj in Budimpešto. Nazadnje pride v Jugoslavijo, kjer bo razpisoval posebno severne narodne meje. V ta namena ostane del časa med nami.

Nova balkanska zveza. Ukrajinski dopisni urad javlja iz Stockholma, da je dosežen sporazum med Anglijo in Ameriko glede nove balkanske zveze, v katero bi stopila Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija, Grška, a tej zvezi bi se priključili še Češka in Ukrajina. V ukrajinskih političnih krogih je našla ta misel zorko simpatije. — Druga vest javlja, da se dogovarja odposlanik Bolgarske vlade Ba-

laban s čehoslovaško vlado glede zveze med Bolgarijo in Jugoslavijo. Bolgarska predlaga avtonomijo za Makedonijo, a Srbija naj bo federativna republika, ki naj združuje vse zemlje Jugoslavije. Bolgarija bi vrhla dinastijo in stonila v to zvezo. Masaryk je sprejel ta predlog s simpatijo, enako tudi Amerika in Francija.

Polkovnik Janko Vrhovšek-Slešnik je v četrtek prispel iz Belgrada v Ljubljano, kjer je pridružen stabin armade in prevzame velevažno mesto posrednika med vojaško oblastjo in prebivalstvom. G. polkovnik se je udeležil znanega umika srbske armade preko Albanije. Prišel je v Skader, od tam se je napotil v Drač, od tu pa se je prepešal s svojo rodbino, ki je iz Belgrada pribežala preko Crne gore in Skadra v Francijo. Njegova rodbina se nahaja še sedaj v Parizu. G. polkovnik se je s Francoskega vrnil na solunsko fronto. Iz Soluna je rabil v Belgrad petih 6 tednov. Iz Belgrada so ga poslali v Ljubljano, kjer ostane sedaj stalno.

Agrarna reforma. Iz Belgrada javljajo: Ministrski svet je v svrhu ureditve agrarne reforme imenoval posebno komisijo pod predsedništvom ministra za socialno skrbstvo Vitomirja Korača. Ta komisija je že izdelala temeljna načela za agrarno reformo ter jih predložila ministrskemu svetu, ki jih je odobrila. Reforma obsega štiri smernice našega agrarnega vprašanja in sicer: 1. ureditev kmetijskega vprašanja (robota) v Bosni in odprava takozvanega kolonata 2. Razdelitev veleposestva. 3. Ureditve gozdne posesti in 4. Revizija seznanih (zadrug). Kmetstvo (robota) in kolonat se takoj odpravi. Kmetje (robotniki v Bosni) in koloni postanejo takoj samostojni lastniki svoje zemlje in ne bodo imeli nobenih obvez naproti dosedanjim lastnikom. Te obveze bo prevzela država, ki bo odškodnovala lastnike v obliki odpravnine ali v obliki rente. Veleposestva se takoj dajo pod zaporo prodaje. Država bo veleposestva razdelila med one, ki hočejo zemljo obdelovati. Pri tem se bo zlasti oziralo na one kmete, ki sedaj ne morejo živeti od svojega posestva, nadalje na invalide, na poljedelske delavce in one, ki so posebno težko trpeli vsled vojne. Dosedanjim veleposednikom bo država priznala primerno odškodnino. V tem oziru pa bodo velevažne izjeme in sicer 1. Veleposestva, ki pripadajo članom bivše vladajoče habsburške rodbine. 2. Veleposestva, ki pripadajo vladarskim hišam nam so vražnji držav. 3. Veleposestva onih rodbin, ki so jih sprejele iz rok habsburške dinastije. 4. Veleposestva, ki so bila pridržana tekom vojne. Vsa ta posestva bo država zaplenila brez vsake odškodnine. Posebne komisije bodo imele nalogo dognati, katera posestva pripadajo pri razdelitvi v posebej. Pri tem se bo oziralo na posebne razmere v posameznih pokrajinah. Veliki gozdni kompleks preidejo v last države. Kmetiskemu prebivalstvu se zagotovi v teh gozdocvih pravica do pašne in dobivanja drv. Za izvedbo tega reformnega načrta se osnuje poseben državni urad, v katerem bodo zastopniki vseh interesiranih krogov. V kratkem izide manifest regenta Aleksandra, v katerem se zaukaže, naj se nemudoma prične z agrarno reformo, in v katerem bodo navedene tudi poglavitne točke te reforme.

Padanje cen v Dalmaciji. Hrvatski listi poročajo, da so se znižale cene vinu v Dalmaciji od 1000 K na 300 K lit; olje, ki je stalo v vojni po 70 K liter, stane sedaj 10 K; sardale so bile nad 1000 K q, sedaj 200 do 300 K. Posebno so padle cene suhemu južnemu sadju: smokvam, višnjam itd. Celo cena pšenice se je znižala od 15 K na 4 do 5 K. Tako se pozna uvoz ententnih živil.

Domače vesti.

Posti bivšega namestniškega svetnika. Razglas gubernijske oblasti v večeršnjem »Osservatoriu« naznanja, da je gubernijska oblast imenovala dr. Ivana Piona za komisarja z nalogom, da pod neposrednim vodstvom gubernijskega urada za civilne stvari opravi po bivešega namestniškega svetnika. Imenovani komisar ob posloval kot politična oblast prvega reda za mesto Trst in okolice kolikor ti posli niso pridržani mestnemu magistratu.

Mestna delegacija za pocenitev živil. Z ozirom na to, da je gubernijska oblast sklenila, da se dovoli popust pri cenah živil, ki jih dobavljajo aprovizacijska komisija delavcem, uradnikom in upokojencem, ki imajo dohodke pod 12.000 K in da so od tega poboljša izključeni nekateri ljudski razredi (mali obrtniki, mali trgovci, rokodelci, posredovalci, nameščenci, ki niso obvezani v zavarovanje proti boleznim, itd.), ki se nahajajo tudi v bednem položaju, ne da bi se oziralo na njihovo družinsko stanje in število članov družine, je sklenila mestna delegacija, da odpošlje h kr. gubernijski oblasti svoje odposilstvo z nalogom, da zaprosi, da naj bi se popust dovolil vsemu prebivalstvu in sicer tako, da bi se za glavne življenjske potrebščine izenačila vrednost krone z vrednostjo lire.

Vojaške podpore. Okrajna vzdrževanska komisija v Trstu poziva vse one rodbine vpoklicancev, katerim se je ustavila podpora s koncem novembra ali s koncem decembra 1918, ter inajz pravico do podpore do 31. januarja 1919., da vložijo pismo prošnje pri vložišču komisije (ul. Torre bianca št. 18/1) ali p. da jo, ker je še bolje, dopošljejo po pošti. Prošnje se bodo takoj reševale in strankam tako ne bo treba čakati ure in ure v vrsti, da pridejo na vrsto v vložišču.

Potrjevanje življskih izkaznic rodbinam vpoklicancev. Okrajna vzdrževanska komisija v ul. Torre bianca št. 18 potrjuje že od petka 24. t. m. življske izkaznice rodbinam vpoklicancev. V ta namen se je uvelod nepretrgan urnik od 8 zjutraj do 7 zvečer, ki je v veljavi od 25. t. m. sem. Te dni se je potrdilo že nekoliko tisoč izkaznic. Ker pa ljudstvo prihaja v urad v prevelikem številu, postaja stvar čim dalje tem težavnejša vsled česar se za dneve 29., 30. in 31. t. m. določa naslednje: življske izkaznice se bodo te tri dni potrjevale samo v popoldanskih urah in sicer od 1½ do 7 zvečer. Danes, 29. t. m., so na vrsti lastniki izkaznic z začetnicami A—H 30. t. m. I—R in 31. t. m. S—Z.

»Hrvatje so si osvobodili Belgrad!« Kdo pravi to? Veliki italijanski list »La Tribuna« pod velikim naslovom »Hrvatje in Slovenci gospodarijo v Belgradu«. V članku poroča: »Vesti, ki prihajajo iz Belgrada, javljajo, da je to mesto popolnoma izgubilo svoj srbski značaj. Hrvatje in Slovenci so ponovili Belgrad in so se vrinili na vsak r. Oni so gospodarji položaja. I. sedaj čuhte: zakaj vse to? Ker se »Tribuna« dozdeva, da so bili Srbi

poprej jako hvaležni za vse dobro, kar jim je storila, ter da so jih Hrvatje in Slovenci nalezili proti Italiji. Dočim pa, glasom »Tribune« Hrvatje in Slovenci hojskajo Srbe, čitamo vsako toliko po drugih italijanskih listih, da se dogaja — nasprotno: da hočejo namreč Srbi zadušiti in zatreti Hrvate, da so se Srbi vrinili v Zagreb! Mi obžalujemo iskreno te manevre od strani italijanskih listov, če radi vzvišenega cilja, ki ga imamo vedno pred očmi, da bi namreč razmerje med jugoslovanskim in romanskim svetom postalo čim najbolj prijateljsko, da bi si postali dobri sosede na korist obojih.

Zdravstveno stanje v Trstu. Mestni fizikat je v času od 18. do 5. t. m. 25. t. m. ugotovil 43 novih slučajev nalezljivih bolezni in sicer: davke (Nova mitnica 2, Stara mitnica, Sv. Jakob po 1), škrlatice 1 (v bolnišnici), trebušnega legarja 21 (Barkovlje 5, Sv. Vid, Nova mitnica, bolnišnica po 3, Stara mesto, Stara mitnica, Farneto po 2, Novo mesto 1), pegastega legarja 1 (Stara mitnica), kozle 2 (Stara mitnica, od drugod po 3, Sv. Jakob 2, Stara mesto, Nova mitnica, Skedenj po 1). Umrle so za nalezljivimi boleznimi 4 osebe in sicer: za škrlatice 1, (Novo mesto), za trebušnim legarjem 3 (v bolnišnici 2, v Barkovljah 1).

Slovensko gledališče. Jutri, v četrtek, dne 30. t. m. se pripori prvič v sezoni pretresljiva žalostna iz dilaškega življenja v 4 dejanjih — »RED IZ NRAVNOSTI«. Gospod Kralj ima to pot prvič priliko, stopiti v večji vlogi pred občinstvo. Nastopi ves ansambl. V velikih vlogah ga. S. Paulinova in Z. Siova ter gg. Martinčević in Gabršček. Režija je v rokah g. Skrbinskega. — Kakor smo že sporočili se ponovi v nedeljo popoldan ob 3 še enkrat velika narodna igra »DESETI BRAT«, da imajo tudi vsi oni še priliko videti to igro, ki dosedaj radi prevelikega navala niso mogli dobiti vstopnic. — Pripravlja se glasheno-dramatični večer, na katerem nastopijo med drugimi tudi gojenci tukajšnjega konzervatorija ga. Paulinova in gdč. Vida Zamejčeva ter gdč. Mezgečeva in g. Simenc. — Predprodaja vstopnic za predstavo se vrši vsaki dan med 9—12 in 3—6.

Otroška prireditve. V četrtek nastopijo na našem odru otroci z Vrdele pod vodstvom gg. Čarge. Igrali bodo prav zanimivo igro »Pod vašim znamenjem« in peti par naših lepih pesmi. Naši otroci bodo zopet imeli priliko, da se razvedre in pozabavajo ob zvoku domačih glasov in ob prizorih privlačne igre. Začetek ob 3, da se otroci lahko vračajo še za dne domov. Sedeži so po K 2—, K 150 in po K 1—. Lože po 8 kron in stojališča po 50 vin.

Iz podružnice Glashene Matice. Javljamo, da se je z. profesor Topić, ravnatelj šole pri naši Glasheni Matici, po prestani bolezni zopet povrnil v Trst in da se je zopet začel redni pouk. Vsi učenci naj se zgledajo takoj! Vaje z orkestrom bodo v petek zvečer ob 7. uri.

Odbor ženske podružnice CMD se obrača z iskreno prošnjo do vseh onih, ki bi jim bilo mogoče nakloniti kak prispevek v festivalni, pečivni, slaščičarski itd. za paviljone za sobotni zabavni večer, da pošljejo svoje darove gg. Zinki dr. Rybářevi v ul. Valdirivo št. 11 III.

Tobak za nosljanje. Finančno nadzorništvo naznanja, da se bo v četrtek, 30. t. m., prodajal v vseh tobakarnah v mestu in spodnji okolici tobak za nosljanje (rapato II) v odmerkih po 10 dgk. Pravico do nakupa imajo samo odrasle osebe. Prodaja se pričinja ob 8 zjutraj.

Mestna zastavljalnica. V sredo, 29. t. m. dopoldne se bodo prodajali na javni dražbi razni nedragoceni predmeti, zastavljeni meseca avgusta leta 1918. na zastavne listke serije 143.

Promet v pristanišču. Prispela sta parnika: »Nezafio« iz Pule, »Manfalcone« iz Tržica; odpluli: »Malvine«, »Karlbad« in »Trieste« v Benetke, »Tregarten« in »Ungaria« v Tarento.

Poročilo varnostne oblasti 28. t. m. Aretiran je bil že večkrat kaznovani Ermanno Pitton, eden glavnih sokrivcev na ropu v škodo zakoncev Rijavec. Pitton je bil tisti, ki je bil preoblečen v mornarja in je odnesel svoto 10.000 K, katere pa doslej še ni bilo mogoče najti.

Okoli 3 zjutraj dne 26. t. m. se je Ivan Illicher splazil v tri sobe v hotelu Continental in izkrenil denarnico Piliu Sudemo s 184 L. Alojziju Onoratiu s 327 L in Rafaelu Sabbiju s 714 L. Illicher je bil aretiranih in ukradeni denar se je našel pri njem.

V nedeljo, 26. t. m., okoli 4 pop. je bil aretirani Elio Fusin, ko je hotel ukrasti nekemu vojaku angleške misije v Trstu denarnico s 120 K in 10 L.

V noči od 24. na 25. t. m. so Umberto Schullian, Anton Schullian in Karel Zanella vlomili v skladišče Josipa Dominesa v ul. Carintia št. 13 ter pokradli za približno 400 K perila. Ukradenih stvari ni bilo mogoče najti, tatov. pa so bili aretirani.

Včeraj ob 10 zvečer je bil odpehan v zapor 30letni Emili Podboj, Tržčan, ker je 12. t. m. ukradel konja z vozom: ki ga je Rudolf Bartel brez varstev, pustil za trenutek na ulici. Vrednost okoli 3000 K. Voz se je izsledil, konj pa ne.

Včeraj popoldne okoli 5 je bil aretirani Ivan Lippert, star 22 let, Tržčan, ker ga je varnostna oblast iskala kot krivca pri vlomih v trgovino Luigi Butti, Carlo Valtorina in Meščanska konsumna zadruga.

Včeraj ob 11 dopoldne je bila aretirana Marija Kravos, stara 40 let, Tržčanka, ker jo našli pri nje 44 kg sira, last vojaške uprave, o katerem ni h tela povedati odkod ga je dobila.

V pretepu. Gemma Grego, stara 34 let, je prišla iskat pomoči na rešilno postajo zaradi poškodb, ki jih je dobila v pretepu z neko drugo žensko.

Nenadna smrt. V nekem hlevu v Rocciu je nenadoma umrl šestdesetletni Anton Prašek. Poklicani zdravnik rešilne postaje je mogel ugotoviti le smrt.

Jutri, v četrtek, ob 3 popoldne OTROŠKA PRIREDITVE v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu.

Razne vesti.

Bagdadsko železnica, ki je nosila tudi enega izmed mnogih vzrokov vojne, bo stekla v par letih. Dovršiti je treba samo še prga 329 kilometrov. Mnogo so je bili že izvršili Nemci, ostalo so delali med vojno, tako da so ob sklepu premirja med Turčijo otvorili 160 km dolgo prga med Aleptom in Nisibisom. Kmalu se popeljejo v kraje iz »Tisoč in ene noči«, na baji Orijent, v Mezopotamijo in Bagdad.

Zapeljana vdova. Nekaj 40letna vdova na Dunaju je tožila 24letnega mladnika, ki jo je spoznal v letu 1914. Kot dvajsetletni zobotehnik in 4 dejal, da jo poroči. Ko je postal polnoleten in je predstavil očetu svojo nevesto, ta ni bil zadovoljen, prvič radi neenake starosti ne, drugič za to, ker so bile informacije, ki jih je dobil o vdovi nepravilne. Mladenci je moral izbirati med domom ali nevesto. Ker je bil gmotno navezan na očeta, se je odločil za prvo. Vdova ga je tožila, ker jo je zapeljal s pretezo, da jo poroči. Bil je oproščen.

Franc Jožef je nadel na tla. Kot je znano, so truplo Fr. Jožefa položili v grobnico le začasno in krste se niso položili na definitivno mesto. Bila je baje sredi grobnice položena še vedno na nosila. Nekega dne, ko se je mudilo v grobnici vse polno obiskovalcev, so se drenjali ljudje tam blizu katafalka, da je zropotala krsta na tla. — O tem se pač lahko reče, da se je nad lastnim delom, ki ga je pripravil, obrnil v grobu.

Madžari radi streljajo. Kulturni Madžari radi streljajo, tako da v Budimpešti ni nihče varen pred kroglo. Dne 18. t. m. so vrgli pilanega artiljerista iz neke kavarni, nakar je prišlo do izgrede. Vojstvo je streljalo in zadelo — gledalce. Bili so trije težko ranjeni in pet mrtvih. Lepa reč! Tudi radoveden biti ni dobro.

Važen dokument so našli na Dunaju, ki ga je bila poslala Avstrija pred leti Nemčiji in v katerem pravi podonavska monarhija, da čaka svoje rešitve samo v vojni. Res, dočakala jo je!

Male Grkinje prodane kot sužnje. Turški list »Stambule« piše, da so bile na sejmu v Konji prodane mlade Grkinje kot sužnje. Policijski šef v Valikassu je naznanil mohanedancem svojega vilajeta, da jim lahko preskrbi grških deklet po zelo »pametnih cenah«. — Lepe zaveznike so imeli Nemci. Neverjetno, pa vendar lahko zelo resnično.

S tužnim srcem naznanjamo prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš preblagi soprog, oče, brat in tast

Josip Cunja

po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu preminil. Pogreb dragoga pokojnika se bo vršil danes, 29. t. m. ob 2 pop. iz mrtvašnice mestne bolnišnice na domače pokopališče na Katinari.

Trst-Katinara, 29. januarja 1919.

Zaljubljeni ostali:

Terezija, soproga. Josip, Anton, Karel, sinovi. Marija, hči. Josipina, nevesta. Benjamin, vnuk.

Novo pogrebno podjetje, Corso V. E. III. 47.

MALI OGLASI

Dve obojati z ogledali, 2 omivalnice in 1 vzmet se prodajo. — 3282 Ulica d'Assisi 1, III. Vrh.

Nozo. lep, brejo, proda Janec. St. Peter na Krašu 54. 3283

Prodajam dve novi postelji. Pariera 10 (dvoršice). 3284

Prodajam zakonsko sobo temne barve, skoraj novo, za 1.800 K in rabljeno omaro za 200 K. Ulica d'Assisi 16, II. vr. 13. 3285

Udar sprejema popravila vsake vrstne ur, gramofonov itd. Cena zmerna, delo točno. Velikavrh ul. 29. 3. III. 3286

Kropilni kamen, fino izklesan, se prodaja za 2000 K. — Gledališče, silvano, 37, pri Nabrečini. 3287

Fotograf Anton Jeršek posluje v svojem ateljeju v Trstu Ulica d'Assisi 10. 40

Rudi odhoda prodam takoj. Rudi naš dnje pohištvo: zakonsko sobo z vzmeti, omaro, omivalnik, nočne omariče, kuhinjsko pohištvo. Ulica d'Assisi 33, I. n. vr. 4. 3285

Mleko. Isčem dnevno 2 litre pravega naravnega mleka. Zglasiti se v pisarni g. Lentič-a v Trstu, ulica Felice Venezian št. 5.

PFAFF

Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški vzorci.

Seidel & Neumann in „Singer“ Gast & Gasser.

Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popravilo.

Tverilka ustanovljena l. 1878. FRANCESCO BEDNAR Trst, ulica Campanile 19.

Čevljarnica

Jos. Kolenc

se je preselila iz ulice Belvedere v ulico Commerciale št. 14, I. nadst., kjer sprejema in izvršuje vsa v stroko spadajoča dela solidno, točno in po zmernih cenah.

Tečaj za risanje in slikanje za začetnike

odprt od 15. januarja 1919 naprej.

Pojasnila in vpisovanja od 9 do 12 v ul. San Francesco d'Assisi št. 4 (druga stopnica). IV. n. vr. 23. V. Rendič.

Avgust Štular

je odprl zopet svoje

odličevano krojačnico v ulici San Francesco 34, III.

Priporoča se slavnemu občinstvu za nova dela in popravila.

Zobozdravnik DR. J. ČERMAR

v Trstu, ul. Vincenza Bellini 12 vogel ul. delle Poste
Izdiranje zobov brez bolečin. Plombiranje
Umetni zobje. Umetni zobje.

Gostilna „AL MONDO NUOVO“

(Ex Bazar)

Trst — ulica Giorgio Galati št. 18

(zraven glavne pošte).

Dobra domača kuhinja. Izvorno vino. Razne pijače po nizkih cenah.

Kosila: od K 4.— naprej. Naročila po dogovoru.

NB. Toči se tudi izvrstno italijansko vino.

R. BRAMER, lastnik.

Novo pogrebno podjetje — Trst

Corso 47 (pri Trgu Piazza della Legna) Tel. 1402

Preskrbuje vsakovrstne pogrebe, prevoz mrtličev na vse kraje države. Zaloga in razprodaja mrtvaških predmetov, krst iz kovine in vsako rstnega lesa v raznih oblikah, vencev, sveč itd. po zmernih cenah. Skladišča v lastnih prostorih via della Tosa 81. — Brzojavi Novo pogrebno podjetje — Trst.

Novo skladišče.

Veliko skladišče klobukov, dežnikov, belih in pisanih srajc, platna, žepnih robcev, : : moških nogavic itd. itd. : :

R. CVENKEL, Trst, Corso št. 28

: Cene zmerne. Postrežba točna. :
Narodna trgovina. — Narodna trgovina.

Ulica Campanile 14.

Carlo Burgstaller

Trst, ul. Campanile 14.

Na debelo!

Prodaja veliko partijo tkanine po izrednih cenah. : : Usak dan novi dohod.

Vsak dan novi dohod.

Umetni zobje. : : Umetni zobje.

Zobotehniški ambulatorij

Opčine 378, I.

v hiši lekarne.

Odprto od 9—1 in od 2—5 popoldne.

Umetni zobje. : : Umetni zobje.

KREDITNI ZAVOD za trgovino in obrt

Piazza Nuova 2 — TRST — Piazza Nuova 2

Obavljajo vse v bančno široko spadajoče posle. — Dej: v našem varnostnem jeklene celice (Sa'es) v svojem obsepnem zakladu pod najboljšimi pogoji.

Uradne ure za blagajno od 9 do 13.

Za varnostne celice od 9—13 in od 15—17.

Zlato, srebro in dragulje

kupuje po najvišjih cenah dobroznana urarna in zlatarna A. Povh, v Trstu, Barriera vecchia 3

Zobozdravnik Dr. Mraček

Trst — Corso 24 — I. n. — Trst.

Ordinira od 9—12 dop. in od 3—6 pop. Brzojavi izklesanje zob, plombiranje in umetni zobje.

JADRANSKA BANKA

— TRST —

Via Cassa di Risparmio 5 — Via S. Nicolò 9.

Podružnice: Dunaj, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Sibenik, Zadar. Ekspozitura: Kranj.

Obavljajo vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun

35 v lirah in kronah po najkulantnejših pogojih.

— Uradne ure blagajne od 9 do 13. —

Vsaki dan novi dohod

Vsaki dan novi dohod

Dobroznana trgovina manifakturnega blaga

G. N. RAVALICO

v Trstu, ul. Vincenzo Bellini št. 13 (poleg cerkve Sv. Antona novega)

ima veliko izbero sledečega blaga:

Zefiri za srajce, sukno za gospe, izgotovljeno žensko perilo, moške in ženske nogavice itd. vse po konkurenčnih cenah.

Vsaki dan novi dohod

Vsaki dan novi dohod